



БОЙКО КОСТОВ

АФКОС – Ръководител на отдел „Оперативна координация”

ОЛАФ – АФКОС БЪЛГАРИЯ

СЪТРУДНИЧЕСТВО В БОРБАТА С КОНТРАБАНДАТА И НЕЛЕГАЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО НА ЦИГАРИ

Защитата на финансовите интереси на Европейските общности е споделена отговорност между Общността и държавите членки. Съгласно чл. 280 от Договора за Европейската общност, от държавите членки се изисква да възприемат унифициран подход, като приемат и прилагат едни и същи мерки за борба с измамите, засягащи финансовите интереси на ЕО и собствените им финансови интереси.

Правото на ЕО предвижда мерки за защита на финансовите интереси на ЕО в две основни области – наказателно-правната (междуправителствено сътрудничество) и административно-правна (извършване на разследвания и проверки).

Избраният модел за борба с измамите в България има за цел да не се дублират, а да се координират и да се обединят усилията на компетентните държавни институции, включително органите на независимата съдебна власт. С Постановление на Министерския съвет на Република България № 18 от 04 февруари 2003 г. е създаден Съвет за координация в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на Европейските общности (АФКОС).

Съветът АФКОС дава насоки, наблюдава и осигурява координацията в дейността на държавните органи по предотвратяване и борба с правонарушенията - измами, злоупотреби, неефективно управление или използване на средства и имущество, принадлежащи на Европейския съюз или предоставени на българската държава от фондове и по програми на Европейския съюз, включително свързаното с тях национално съфинансиране.

Председател на Съвета АФКОС е заместник министър-председател и министър на вътрешните работи. Съветът има трима заместник-председатели: заместник-министър на финансите, заместник-министър на вътрешните работи и главен директор на главна дирекция в Държавна агенция "Национална сигурност. Членове на Съвета са заместник-министри и директори на институции, имащи компетенции в борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Европейската общност в т.ч. директорът на Агенция „Митници” - МФ, директорът на Главна дирекция "Криминална полиция" и директорът на Главна дирекция „Гранична полиция” - МВР.

При осъществяване на дейността си Съветът АФКОС се подпомага от дирекция „Координация на борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на Европейските общности (дирекция АФКОС)” в Министерството на вътрешните работи, която съгласно чл. 10, т. 2 и т. 3 е контактна точка с Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ) и със съответните компетентни органи в

областта на защитата на финансовите интереси на Европейските общности в държавите членки и с други държави, и осъществява задължителна координация на оперативното сътрудничество между ОЛАФ и членовете на Съвета при провеждане на разследвания на територията на Република България;

Сътрудничеството между ОЛАФ и българските власти за защита на финансовите интереси на Европейските общности, в т.ч. в областта на борбата с контрабандата и незаконното производство на цигари и цигарени изделия (особено с Агенция „Митници“), датира още от създаването на Европейската служба за борба с измамите. То е залегнало като приоритет и в разработената Стратегия за борба с измамите, засягащи финансовите интереси на ЕО, която Министерският съвет приема на 13 октомври 2005 г. (актуализирана през 2007 г. и 2009 г.). Стратегията набелязва целите, които стоят пред националните органи, ангажирани с противодействието и борбата с измамите и нередностите; предстоящите задачи за изпълнение на тези цели, както и начините и средствата за тяхното осъществяване. Стратегията изразява ангажираността на Република България в борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Европейските общности.

Конкретна проява на сътрудничеството за този период са: петте поредни посещения в България на Генералния директор на Европейската служба за борба с измамите от 2002 г. до 2006 г.; срещите и разговорите водени с председателя и заместник-председателя на Съвета АФКОС и представители на изпълнителната, законодателната и съдебната власт на Република България на най-високо ниво; подписаните три рамкови договора между МВР и ЕК за предоставяне на финансова помощ за противодействие на измамите, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз, в рамките на които в различни стажове и семинари, посветени на превенцията и борбата с финансовите измами, са обучени над 700 държавни служители от ведомствата, членове на Съвета АФКОС. През този период сътрудничеството в оперативните действия се осъществява като АФКОС-България координира работата по конкретни случаи на измами, информацията за които постъпва чрез директни запитвания от ОЛАФ до Секретариата на Съвета или до съответното компетентно ведомство.

Сътрудничеството между ОЛАФ и АФКОС България се издига на ново–повисоко ниво при подписването на Правилата за сътрудничество (Cooperation Arrangement between OLAF and Anty-Fraud Coordination Service-AFCOS Bulgaria), което намира израз и в задълбочаване на сътрудничеството в областта на борбата с контрабандата и незаконното производство на цигари и цигарени изделия. Още през октомври 2006 г., по време на посещението в България на Генералния директор на ОЛАФ, г-н Франц-Херман Брюнер, е поставен въпросът за функциите, статута и работата на новосъздадената структура за подпомагане дейността на Съвета–отдел Централно звено АФКОС, сега дирекция АФКОС в МВР. При подготовката за подписване на тези Правила за сътрудничество, една от основните теми предложени от ОЛАФ за дискусия с АФКОС България, е молбата на ЕК България да подпише Споразумението с Филип Морис Интернешънъл за борба с контрабандата и фалшификацията на цигари. В подписаните от Генералния директор на ОЛАФ и Председателя на Съвета АФКОС България Правила за сътрудничество се посочва, че ОЛАФ подкрепя АФКОС в неговите действия на национално ниво за осигуряване координирането на всички видове (законодателни, административни и оперативни) дейности, свързани със защита на финансовите интереси на Общността, а от своя страна АФКОС ще подпомага сътрудничеството между националните административни, разследващи и съдебно преследващи власти, както и между тези власти и ОЛАФ с цел подпомагане на защитата на финансовите интереси на Общността.

Присъединяването на Република България към Европейската общност от 1 януари 2007 г., в съответствие с Правилата за сътрудничество между ОЛАФ и АФКОС България, намери израз и в присъединяването на България към инициативите на ЕС спрямо тютюневите производители Филип Морис Интернешънъл и Джапан Табако Интернешънъл. Проведените разговори с председателя и заместник-председателя на Съвета АФКОС и постигнатите договорености по време на посещението на Генералния директор на ОЛАФ в началото на 2007 г. в България, намериха израз в присъединяването на Република България с Решение на Министерския Съвет №82/09.02.2007 г. към Споразумението между Европейската комисия и Филип Морис Интернешънъл и към гражданския иск пред Съда на САЩ срещу тютюневите производители Рейнолдс и Джапан Табако Интернешънъл.

В същата посока са действията за подписване на Споразумение с Джапан Табако Интернешънъл. След провеждането на заседания в Брюксел, включително и с участието на представители на институции–членове на Съвета АФКОС, е постигната договореност за подписване на 15 годишно Споразумение между ЕК, 26 държави-членки и Джапан Табако Интернешънъл за сътрудничество в борбата с контрабандата и фалшифицирането на цигари.

Споразумението с Джапан Табако Интернешънъл официално е подписано на 14 декември 2007 г. в Брюксел, а България се присъединява към останалите държави-членки в изпълнение на Решение на Министерския Съвет № 640 от 02.10.2007 г., упълномощаващо министъра на финансите да подпише от името на Република България Споразумението и свързаните с него документи. Координацията при съгласуването между институциите е осъществена от дирекция АФКОС, а вносител в Министерския съвет е министърът на вътрешните работи и председател на Съвета АФКОС. Създадена е от дирекция АФКОС необходимата организация по: изготвяне на официалната позиция на Република България по финансовата рамка за плащанията по Споразумението; осигуряване участието на представители на Агенция "Митници" в срещи на Работната група по цигарите в Брюксел за реализацията на Споразуменията с Филип Морис Интернешънъл и Джапан Табако Интернешънъл; откриване на специална банкова сметка за получаване на средствата по Споразумението.

Във връзка с функциите на Съвета АФКОС да обсъжда въпроси по предложение на членовете на Съвета, свързани с борбата с нередностите и измамите, засягащи финансовите интереси на Европейските общности, и да приема решения с подходящи мерки за оптимизирането ѝ, задължителни за изпълнение от членовете на съвета, е прието предложението на Агенция „Митници“ да се разгледа като точка от дневния ред на заседание на Съвета въпросът с разходването на средствата, получени по Споразумението с Джапан Табако Интернешънъл, за целите на борбата с контрабандата и фалшификацията на цигари.

След създаване на необходимата организация и координация от дирекция АФКОС за определяне на представители от съответните членове на Съвета, които имат компетенции в борбата с контрабандата и фалшификацията на цигари, със Заповед на председателя на Съвета АФКОС е създадена експертна работна група (ЕРГ) със задачи:

- да осъществява текущ анализ и оценка на потребностите, относно необходимото техническо оборудване и обучение за институциите в Република България, имащи компетенции в борбата с контрабандата и фалшификацията на цигари и цигарени изделия;

- да изготвя обосновани предложения до председателя на Съвета АФКОС, относно разходване на средствата, предоставяни на Република България във връзка с изпълнение на подписаното Споразумение между Европейската комисия, 26 държави-членки и Джапан Табако Интернешънъл.

На заседания на Съвета през 2008 г. и 2009 г. са разгледани като точки от дневния ред въпроси свързани с изпълнението на Споразумението с Джапан Табако Интернешънъл. На специално извънредно заседание на 22.12.2009 г. е разгледан докладът на ЕРГ с предложение за закупуване на специализирано рентгеново оборудване за борба с контрабандата и фалшификацията на цигари със средства, предоставени на Република България по Споразумението с Джапан Табако Интернешънъл. Съветът АФКОС взе решение, на базата на доклада на ЕРГ с предоставената информация и във връзка с постъпилите средства по първите три транша по Споразумението, да предложи на министъра на финансите да бъде стартирана процедурата за закупуване на посоченото оборудване, което да се предостави на Агенция „Митници”, но да се използва и от Главна дирекция ”Гранична полиция” и Главна дирекция „Криминална полиция”.

Като продължение на казаното по горе и като израз на сътрудничеството между ОЛАФ и АФКОС България са визитите в България на служители от ОЛАФ във връзка с разработването на план за включване на българските правозащитни органи в програмата за техническа помощ HERCULE II. Имайки предвид, че борбата с контрабандата и фалшификацията на цигари не би била успешна без ефективното използване на техническите средства, това се залага сред основните цели при посещенията на началника и служители на отдел С. 4 „Оперативно разузнаване”, Дирекция С на ОЛАФ, в края на 2006 г. и началото на 2008 г. в България, и при организирани от дирекция АФКОС техни срещи с членове на Съвета АФКОС, които имат компетенции в тази сфера. Пред съответните български институции са представени възможностите за кандидатстване по проекти за техническа помощ в т.ч. за закупуване на рентгенова апаратура, автоматизирана система за разпознаване на контейнерен код, екипировка и други средства, подпомагащи ефективната борба с контрабандата и фалшификацията на цигари. Във връзка с установения механизъм на сътрудничество между ОЛАФ и АФКОС България, всяка покана за кандидатстване за закупуване на рентгеново оборудване за разкриване на контрабандни пратки с тютюневи изделия по Програма HERCULE II на Европейската служба за борба с измамите се изпраща от отдел В. 3, Дирекция В, „Разследвания и операции II” до дирекция АФКОС, която съответно уведомява компетентните български институции.

Друга насока на сътрудничеството между ОЛАФ и АФКОС България в борбата с контрабандата, фалшификацията и незаконното производство на цигари, е подготовката и участието в годишните конференции на Работната група по цигарите (OLAF Task Group Cigarettes Conference). В съответствие с Правилата за сътрудничество, ОЛАФ отправя покана до дирекция АФКОС, като точка за контакт от българска страна, да бъдат номинирани двама представители на компетентните български власти и да бъдат направени предложения, относно теми и презентации, с искане да бъде подготвен кратък доклад за ситуацията в България във връзка с контрабандата и фалшификацията на цигари. Дирекция АФКОС създава необходимата организация за осигуряване участието в конференциите на представители на митническите и полицейски власти, с компетенции в борбата с контрабандата и фалшификацията на цигари, като изпраща информация до началника на отдел В. 3 за номинираните участници. Поставените от ОЛАФ въпроси и теми, които трябва да се включат в годишния доклад, се представят на вниманието на Агенция „Митници”, ГД ”Гранична полиция” и ГД„Криминална полиция”, които подготвят информация съобразно техните компетенции и действия за съответния период. На тази база дирекция АФКОС обобщава, анализира и подготвя ситуационния доклад, който се изпраща в ОЛАФ, относно контрабандата и трафика на цигари в Република България за посочения период.

Когато се говори за сътрудничеството на ОЛАФ и АФКОС България в борбата с контрабандата, фалшификацията и незаконното производство на цигари, след представената информация за институционалното и нормативно осигуряване и действията в тази област, не може да не се отдели нужното внимание и на тясното оперативно сътрудничество по конкретни случаи. Като особено характерен пример за конкретното оперативното сътрудничество може да се посочи работата в продължение на повече от осем месеца по случая с контрабандата на цигари марка Jin Ling. В средата на 2008 г. от Европейската служба за борба с измамите изпращат до партньорите в Работната група по цигарите писмо, с искане за предоставяне на информация, отнасяща се до случаи на конфискация на цигари марка Jin Ling на територията на страните-членки на ЕС. От българска страна е изпратена съответната информация по случая. Получава се следващо писмо в дирекция АФКОС, с което ни уведомяват, че във връзка с контрабандата на цигари марка Jin Ling в големи размери в няколко страни-членки, по молба на Германия в ОЛАФ е открит координационен случай и в тази връзка отправят искане да им бъде предоставена информация за българско търговско дружество. След извършена проверка от съответните компетентни служители на институцията, член на Съвета АФКОС, исканата информация е предоставена от дирекция АФКОС на ОЛАФ. След извършен анализ, от ОЛАФ последва искане до дирекция АФКОС за създаване на организация по подготовката на мисия на служители от отдел В. 3, Дирекция В, „Разследвания и операции II” в България. В края на 2008 г. в България пристига екип от отдел В. 3, начело с лицето за контакт с България от Работната група по цигарите на ОЛАФ по въпросите свързани с противодействие на контрабандата и фалшификацията на цигари и цигарени изделия. На проведените срещи в дирекция АФКОС, Агенция „Митници”, Главна дирекция „Борба с организираната престъпност” и Главна дирекция „Гранична полиция” са обсъдени въпроси свързани с оперативното сътрудничество между ОЛАФ и тези институции. По време на срещите е дискутирана темата за контрабандата на цигари марка Jin Ling в България и ЕС, както и участието на български търговски дружества в този процес и по точно информацията за митнически нарушения и случаи на установена от полицейските служители контрабанда и незаконно производство на цигари. В началото на 2009 г. от отдел В. 3 е изпратено ново писмо до дирекция АФКОС, в което се благодари за организацията и провеждането на посещението и се подчертава важноста му за разследването на ОЛАФ, като се споменава значението на въпроса за конфискацията на цигари марка Jin Ling, подчертавайки големите финансови загуби на Европейската общност и страните-членки за 2007 и 2008 година. В писмото се поставят допълнителни въпроси, които са насочени за проверка към съответните български институции. В края на март 2009 г. дирекция АФКОС предоставя на ОЛАФ изключително подробна информация по поставените въпроси, визираща участието на граждани и търговски дружества от няколко европейски страни (в т.ч. Германия, Италия, Белгия и др.), транспортни средства, *modus operandi* и т.н.

Когато се говори за конкретното оперативно сътрудничество, също така може да се посочат искания за съдействие, отправени от ОЛАФ за: конфискация и изземване на цигари за периода 2004-2006 в България; за конфискация и изземване на цигари на българо-македонската граница; за задържани цигари в пощенски и колетни пратки; за контрабанда на цигари от ОАЕ в ЕО и редица други.

Тук трябва да се посочи и участието на служители от Агенция „Митници” през 2008 г. в съвместни митнически операции, организирани и проведени под оперативното ръководство на ОЛАФ, по противодействие на нелегалния внос на

фалшиви цигари, чрез осъществяване на контрол на пощенски пратки от Китай към ЕС по въздушен транспорт.

Сътрудничеството на ОЛАФ и АФКОС България в борбата с контрабандата, фалшификацията и незаконното производство на цигари намира израз в два особено характерни случая напоследък. В края на септември 2009 г. от Европейската служба за борба с измамите до дирекция АФКОС е отправена молба за административна помощ във връзка с криминални разследвания на “Гуардия ди финанца” - Италия за контрабанда на цигари. От ОЛАФ ни уведомяват, че италианската “Гуардия ди финанца” води разследвания срещу организирана престъпна група, ръководена от молдавски гражданин, живеещ в Италия, участваща в контрабанда на цигари в Италия в големи количества. Установено е участието на други молдавски граждани, живеещи в Италия, Португалия, Молдова, Украйна, а така също и участието на транспортно средство с българска регистрация и водач. За да бъдат контрабандирани, цигарите са били скрити зад дървени сандъци със стъкло, покрити с оловни листове за предпазване от разкриване със скенер. В съответствие с ПМС №18/2003, дирекция АФКОС изиска, чрез председателя на Съвета АФКОС, извършване на проверка от Агенция “Митници”, ГД”Гранична полиция” и Д”ПОП”, МВР и предоставяне на информация за съответното лице и търговско дружество. Получената информация обобщена, анализирана и комплектувана със съответните митнически документи е предоставена на ОЛАФ, за което са получени съответно благодарности.

И за да оставим въпросът за сътрудничеството между ОЛАФ и АФКОС България в борбата с контрабандата, фалшификацията и незаконното производство на цигари отворен, само ще подчертая, че втория случай за който споменах по-горе е свързан с молба от Европейската служба за борба с измамите до дирекция АФКОС за административна помощ във връзка с разследване на “Гуардия ди финанца” - Италия за незаконно производство и фалшификация на цигари и по него се работи в момента. Става въпрос за участието на транспортно средство с румънска регистрация, доставило 12 000 кг. тютюн от Молдова до Гърция и за изпращането впоследствие със същото транспортно средство на хартия и филтър чрез гръцко и българско търговско дружество от Гърция за Белгия, с цел нелегално производство на цигари. Работата по случая по установяване на замесените търговски дружества и транспортни средства продължава.

Благодаря за вниманието!